

287-86

Lektori vélemény

/Knézy Judit: A favázás lakóház építkezés emlékei... című
dolgozatáról/

Knézy Judit dolgozata 70 gépelt oldalon tárgyalja a dolgozat címében is felsorolt Kisbajom, Csököly, Jákó, Gige, Rinyakovácsi községek népi építkezési anyagát. Tulajdonképpen az itt még ma is fennálló hagyományos épületeket igyekszik történeti fejlődésükbe beágyazottan bemutatni. Ehhez levéltári források mellett emlékezéseket és saját megfigyeléseit dolgozza fel, rajzokkal /amelyeket áttekinteni nem volt módomban/ és fényképekkel kiegészítve. A dolgozat értékelésénél figyelembe kell venni, hogy a szerző a kutatási témának nem specialistája, a munka más témakört érintő doktori értekezésének szerves részeként született, került kiegészítésre. A dolgozatot összességében közölhetőnek kell minősíteni. Közzétételét ajánlom, mivel az utóbbi évtizedekben sajnálatosan kutatatlanul maradt táj állapotát, fejlődését világítja meg.

A szerzővel folytatott megbeszélésen is ismertetett részlet-észrevételeket külön mellékletben küldöm meg. A dolgozat jelen formájában nem eléggé előnyös szerkezetű. A történeti rész helyes, de nem eléggé részletes és főleg helyileg kevésbé megalapozott megállapításokat tartalmaz. Történeti forrásokra hivatkozik, de nem bizonyítandó, csak deklaratív szándékkal. Így jelenlegi megfogalmazásban lényegesen rövidíthető lenne. A nagyon rövidre fogott általános összefoglaló mellett a hivatkozott

megyebeli középkori régészeti megfigyeléseket tartalmazza csak, s utaljon a nyomdában lévő, faépitkezés történetét vizsgáló dolgozatára. /Ez valószínűleg oldalszám-pontosan idézhető lesz a tervbevett muzeumi évkönyv nyomdai munkálatainak megindulásáig./

Szükséges lenne a cikk szorosabb tematikáját képező rész átszerkesztése. A jelenlegi szerkezet mellett ugyanaz a jelenség többször előkerül a tárgyalás menetében. A településtörténeti, településmorfológiai részek külön is megjelentethetők lennének, esetleg az évkönyv következő számában. Ezzel a terjedelem lényegesen csökkenthető lenne. Viszont az érdemi tárgyalás bevezetőjében a település utca, telek, beépítés viszonyairól rövid, alapos tájékoztatást nyújtó összefoglalás kívánkoznék, ami a későbbi megjelenésre javasolt települési részben nagyjából, adatszerűségében együtt is van, de amit tömörítve, össze kellene foglalni.

Ha a megjelentetésig még van idő munkaigényesebb átalakításra, a dolgozatba előnyösen beépíthetők lennének a Néprajzi Múzeum archivumának fénykép-, rajztári- adatai, valamint az eddigi irodalom megállapításainak elemzése, az esetleges szöveges gyűjtések témaanyaga. A dolgozat ugyan foglalkozik velük, de jelentőségükhöz mértén talán még több figyelmet érdemeltek volna. Nincs kihasználva a változás vizsgálat szempontjából értékesíthető adalék-anyaguk sem, e tekintetben, ha idő van, még értékes következtetések levonására kerülhetne sor.

A szorosabban vett építkezési vonatkozású megfigyelések-nél fokozottan ügyelni kellene a mondandó tagoltabb szerkezetére. Egyes helyeken szüksézuak a leírások, vagy összeolvadnak az egyes elemek. Erre példa, a tetőszék és a fűdémszerkezet bemutatása. Ahol a két szerkezeti elem leírása nem válik el világosan.

Szükséges lenne röviden kitérni a bemutatott objektumok jövőjére. Mivel műemlék-jellegű épületeket mutat be a dolgozat, s erre világosan utal, nem ártana fennmaradásuk, fenntartásuk perspektíváiról, muzeumi, műemléki hasznosításuk lehetőségeiről szólni.

Javasolnám, hogy a nyelvjárási jellegű népi kifejezéseket nyomdatechnikailag elütő betűtípussal szedessék. Valamint a szerzők neveit a néprajzi, nyelvészeti folyóiratok hagyományosan bevált módszere szerint nyomtassák. Megfontolandó lenne a tanulmány hivatkozásainak rendszerét az Ethnographia és az Acták rendszeréhez igazítani, amit praktikus szempontok miatt is, de az egységesebb jegyzetelési rendszer kialakítása miatt is ajánlhatunk.

Javasolhatjuk, hogy a dolgozatot nyelvész szakember is nézze át. Ezt egyfelől a nagyszámu fonetikus lejegyzésű tájszó indokolja, másrészt a nyelvész stilisztikailag is sok hasznos észrevételt tehetne.

Ismételten javasolom a jövő években a most elhagyható települési fejezet megjelentetését. Viszont fontos lenne a szerző speciális kutatásaihoz közelebb eső témakörök közzélése. Erdemes lenne készülő doktori disszertációjának egyes fejezeteit közzétenni.

Budapest, 1973. február 23.

/Dr. Filep Antal /si

278-85